

”KELPOLAMPAAN TYÖTERVEYSHUOLTO”

Lammasterveys 2020 –ohjelman kuukausikirje, 4/2021

KELPOLAMMAS ON KESTÄVÄN LAMMASTALouden POLULLA

Kestävä lammastalous on elinvoimaista ja ekologista. Se hyödyntää eläinten, ihmisten ja ympäristön kannalta parhaita tuotantomenetelmiä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin varmistaminen lampoloissa tehdään valituissa laatupisteissä parhaita käytäntöjä noudattaen. Uuhenvuosi etenee suunnitellusti ja ennakoiden vaiheesta toiseen.

Tavoitteena mahdollisimman hyvä alku laidunkaudelle ja loppukasvatukseen.

MITTARIT TEHOKÄYTTÖÖN

Kevätpoikivien uuhien tuotantovuosi on kääntymässä loppusuoralle. Uuhenvuosi-prosessin päätuote on mahdollisimman hyvä alku laidunkauttaan aloittaville karitsoille (”hyvät lähtötelineet”). Sellainen tavoite edellyttää onnistumista kokonaisuuden hallinnassa. Kysy itseltäsi seuraavia kysymyksiä, kun suunnittelet parannuskohteita eläinten terveyden ja hyvinvoinnin hallintaan:

Prosessin hallintaa kuvaavat mittarit

- oltiin riittävän tiukkoja tuotantouuhien valinnassa
- pysyttiin suunnitellussa astutusajassa
- pääsivätkö emät uuhineuvolaan (tiineysultraus, sikiöiden ikä, kuntoluokitus, utareen tarkastus)
- jaettiin uuhet tunnutusaikana iän, kuntoluokan ja sikiömäärän mukaisesti ruokintaryhmiin, seurattiin erityistarkkailtavia uuhia
- ryhmiteltiin uuhet ja karitsat valvontaa helpottaviin ryhmiin lastentarhavaiheessa

Tukitoimintojen käyttöönottoa kuvaavat mittarit

- hyödynnettiin uuhien säännöllistä kuntoluokitusta
- kävivätkö ostoeläimet oikeaoppisessa karanteenissa
- pääsivätkö pässit kuntotestiin hyvissä ajoin ennen työhuippua
- olivatko ruokintasuunnitelma ja säilörehuanalyysi ajan tasalla
- tarkistettiin karitsointiajan tilantarve ja olosuhteet uuhineuvolan löydösten mukaiseksi, varauduttiin adoptioihin
- tunnistettiin hypotermiasta kärsivät karitsat
- olivatko loistorjuntasuunnitelma ja laidunnussuunnitelma ajan tasalla ja papananäytteenottojen ajankohdat kalenterissa

Toiminnan onnistumista kuvaavat mittarit

- jäikö liian moni uuhi tyhjäksi, oliko ”ylisuuria” karitsueita
- pysyikö karitsointiajan kuolleisuus alhaisena kaikkien uuhien osalta, oliko avustettavia karitsointia paljon
- täytyikö karitsoiden 3 pv tavoitekeskipaino ja pieni painohajonta
- täytyikö karitsoiden 6 vk tavoitekeskipaino ja pieni painohajonta
- säästyivätkö uuhet akuuteilta ja piileviltä utaretulehduksilta

Ole tyytyväinen onnistumisistasi. Missään ei tarvitse olla täydellinen: ”Älä tee niin paljon kuin mahdollista, vaan sen verran kuin tarpeen”.

---

*Aloita tulevaisuuden tekeminen nyt, hanki
lampolallesi Kelpolammas^{TM}-laatumerkki!*

TERVEYDENHUOLTOSUUNNITELMA

VALITSE ALUE, JOTA HALUAT TÄYDENTÄÄ

1 Valinta ja kunnostus

- 1.1 Hyvät käytännöt tuotantouheen valinnassa
- 1.2 Hyvät käytännöt utareterveydessä
- 1.3 Hyvät käytännöt kunnostuksessa
- Mittari 1.1 Optimaalisten uuhien osuus
- Mittari 1.2 Viat
- Tukitoiminto: Uuhien kuntoluokittaminen

2 Kiimojen synkronointi ja astutus

- 2.1 Hyvät käytännöt astutuksessa
- 2.2 Hyvät käytännöt kiimojen synkronoinnissa
- Mittari 2.1: Suunnitellussa astutusajassa pysyminen
- Mittari 2.2: Tiinehtyvyys
- Tukitoiminto: Ostoeläinten karanteeni ja sopeutus
- Tukitoiminto: Pässien kunnan tarkastus 2 kuukautta ennen astutuskauden alkua

3 Uuhineuvola

- 3.1 Hyvät käytännöt tiineysultrauksessa ja sikiölaskennassa
- Mittari 3.1: Sikiölaskennan käyttö
- Mittari 3.2: Tieto karitsointien ajoittumisesta alku- tai loppupäähän karitsointiaikaa

4 Tunnutus

- 4.1 Hyvät käytännöt tunnutuksessa
- Mittari 4.1: Tunnutusvaiheen mukaista ruokintaohjelmaa toteutetaan
- Mittari 4.2: Optimaalisessa kuntoluokassa olevien uuhien osuus 2-3 viikkoa ennen karitsointia
- Mittari 4.3: Karitsoiden syntymäpainot
- Tukitoiminto: Uuhien kuntoluokittaminen
- Tukitoiminto: Parhaimman säilörehun analyysi, Ruokintasuunnitelma

5 Imetykseen ylläpito

- 5.1 Hyvät käytännöt imetykseen ylläpitämisessä
- Mittari 5.1: Karitsakuolleisuus netjanteen elinpäivään mennessä
- Mittari 5.2: Karitsoiden 6 viikon painot
- Mittari 5.3: Lampolan loistartunnan taso selvitetty uuhista keväällä otetuilla näytteillä
- Tukitoiminto: Karitsointiajan tilantarve, vedenannostelu ja kuivitus

6 Pässikaritsoiden vieroitus

- 6.1 Hyvät käytännöt pässikaritsoiden vieroituksessa
- Mittari 6.1: Karitsoiden 16 viikon paino
- Mittari 6.2: Vähintään kahdet oikeaan aikaan otetut karitsanäytteet
- Mittari 6.3: Tilalla ajantasainen loistorjuntasuunnitelma
- Tukitoiminto: Tilalla ajantasainen laidunnussuunnitelma

7 Uuhikaritsoiden laidunnus ja vieroitus

- 7.1 Hyvät käytännöt uuhikaritsoiden laidunnuksessa ja vieroituksessa
- Mittari 7.1: Karitsoiden 16 viikon paino
- Mittari 7.2: Vähintään kahdet oikeaan aikaan otetut karitsanäytteet
- Mittari 7.3: Tilalla ajantasainen loistorjuntasuunnitelma
- Mittari 7.4: Optimaalisessa kuntoluokassa olevien uuhien osuus
- Tukitoiminto: Tilalla ajantasainen laidunnussuunnitelma

Lammasmaailma Oy

Metsälammentie 20

34130 Ylinen

info@lammasmaailma.fi

www.lammasmaailma.fi

Koulutuskalenteri

<https://lammasmaailma.fi/hyva-tapa-toimia/koulutuskalenteri/>

Lammaslääkäri

puh. 0600-306 627 (2,54 eur/min)

Verkkokauppa

<https://lammasmaailma.fi/verkkokauppa/>

HYÖDYNNÄ SÄHKÖISIÄ TYÖKALUJAMME JA KELPOVALMENNUSTA

Sähköinen TH-lomake noudattaa Lammasterveys 2020 –ohjelman rakennetta (ks. viereinen kuvakaappaus). Lomake huolehtii kokonaisuuden hallinnasta hyvien käytäntöjen, mittareiden ja tukitoimintojen kautta. TH-Digiassari puolestaan tekee kuntoluokkien, painojen, tiineystietojen ja lääkitysten kirjaamisesta helppoa ja hyödyllistä ja tarjoaa päätöksenteon tueksi yhteenvetoja ja muistutuksia.

Sähköiset työkalut saat käyttöösi osana **Kelpovalmennusta**, jonka avulla rakennat tilallesi tavoitteellisen terveydenhuoltosuunnitelman. Tutustu etävalmennuksen yksityiskohtiin koulutuskalenterissa ja [ilmoittaudu sähköpostitse mukaan saman tien](#), niin ehdit mukaan jo toukokuuksi.

Kelpovalmennuksen vuosikello. Ks. tarkempi sisältö koulutuskalenterista.

Lammasterveys 2020